

EL TABAC A ANDORRA

La història del tabac a Andorra està fortament lligada al creixement i al canvi de model econòmic experimentat pel país durant el segle passat.

Gràcies a la indústria del tabac, Andorra va passar de tenir una economia rural tradicional, basada en la ramaderia, a ser un país modern i ric, amb una activitat econòmica centrada en el sector terciari.

INICIS I CREIXEMENT: SEGLES XVII - XIX

Els inicis del conreu del tabac a Andorra estan directament lligats a la instauració del monopoli estatal del tabac a Espanya, l'any 1634. Gràcies a ell, el contraban de tabac esdevé un negoci molt rendible i molts pagesos comencen a conrear-ne. L'establiment d'un monopoli similar a França, el 1674, reforça encara més aquesta tendència.

Ben aviat, i al llarg de tot el segle XVIII, aquest conreu s'intensifica en generalitzar-se com una nova font d'ingressos habitual per a les dèbils economies domèstiques.

Alarmats per aquesta situació, tant França com Espanya intenten impedir, al llarg dels segles XVIII i XIX, el conreu del tabac a Andorra. Davant el fracàs de les seves pressions, però, opten per imposar sancions al contraban i intentar controlar-lo a les seves fronteres.

Malgrat els seus esforços, durant tot el segle XIX aquesta indústria basada en el contraban continua creixent, assentant-se les bases de la indústria actual.

EL CANVI DE SEGLE I LA CRISI ECONÒMICA

Andorra enceta el segle XX amb una crisi econòmica important motivada per la gran industrialització que coneixen els països veïns a finals del segle XIX, amb els quals l'economia tradicional d'Andorra no pot competir.

A l'Andorra de l'època la ramaderia és el pilar fonamental de l'economia, juntament amb una agricultura destinada a l'autoabastiment. A mesura que els països de l'entorn es van industrialitzant i els seus productes entren en competència amb els andorrans, la ramaderia esdevé menys rendible i es va abandonant per altres activitats.

Molts andorrans es veuen obligats a emigrar cap a Catalunya i el sud de França a la recerca de perspectives econòmiques millors.

En aquesta situació, el tabac esdevé una alternativa econòmica de primer ordre i la possibilitat de conrear-lo lliurement propicia la proliferació de petits tallers. A mesura que avanci el segle, molts d'aquests tallers es transformaran en fàbriques tabaqueres importants.

Amb l'esclat de la Guerra Civil Espanyola i la Segona Guerra Mundial la demanda de tabac andorrà experimenta un fort augment, propiciant la creació de nous tallers i la creació de les primeres fàbriques modernes.

Així, tot i haver començat el segle en plena crisi, a poc a poc van arribant al país nous aires de modernitat (urbanització, arribada de la llum, primeres carreteres...) que hi introduiran una sèrie de canvis fonamentals per a la transformació de l'estructura econòmica i social del Principat.

SEGONA MEITAT DEL SEGLE XX: LA TRANSFORMACIÓ

Després de l'eufòria de la postguerra i amb l'entrada a Europa de les grans marques nord-americanes, el tabac andorrà perd terreny i només les fàbriques més modernitzades, com ara la Reig, poden mantenir-se en el mercat.

Ben aviat, però, es recupera el mercat amb la producció de marques estrangeres a través de concessions, principalment de tabac ros, que experimenta un gran èxit a tot el continent.

La necessitat de tabac augmenta tant que, malgrat la mecanització de les tasques agrícoles i el monocultiu d'aquesta planta, es va fer necessari importar tabac estranger per a atendre la demanda.

L'any 1964 es crea la Junta de Tabac per regular les relacions entre pagesos i industrials i el 1974 s'estableix un conveni, segons el qual els fabricants podran importar un percentatge de tabac en relació amb el tabac andorrà comprat. Com que la demanda de tabac ros és molt elevada, els fabricants compren tota la producció andorrana per poder importar tant tabac com necessitin.

La bonança econòmica de la indústria tabaquera durant aquests anys no només permet mantenir les bases agrícoles del país, sinó que actua com a motor de desenvolupament, generant molta riquesa i dinamitzant tots els sectors productius relacionats amb ella.

ELS REPTES ACTUALS

Els anys 70 i 80 vénen marcats pels grans beneficis de la indústria tabaquera andorrana, però a partir dels 90 es fa patent l'excés de camps de tabac.

Nous factors com ara l'augment de les taxes, l'increment de la repressió del contraban i la disminució de les vendes fan que s'obrin nous reptes i incògnites sobre el futur d'aquesta indústria que tant ha significat per a Andorra.